

OSVRT NA 11. SIMPOZIJ O ZAŠTITI BILJA U BIH

Društvo za zaštitu bilja u Bosni i Hercegovini organiziralo je 11. simpozijum o zaštiti bilja u Tesliću od 4. do 6. studenog 2014. godine. Na svečanom otvaranju

uz dobrodošlicu istaknuta je potreba o stalnom stjecanju novih znanja i da je potrebno uzajamno raditi na zaštiti bilja. To je i bio razlog da se organizira taj međunarodni simpozij. Među prvima sudionike je pozdravio predsjednik društva prof. dr. Ivan Ostojić. Zatim su sudionike pozdravili predsjednik Društva za

zaštitu bilja Srbije prof. dr. Goran Delibašić, a u ime Hrvatskog društva biljne zaštite to je učinio prof. dr. sc. Milan Glavaš.

Ukupno je podneseno 47 izlaganja, četiri posterska prikaza, a proizvođači sredstava za zaštitu bilja u dvije prezentacije prikazali su paletu svojih proizvoda. Posebnost ovog simpozija je što je materijale za izlaganje priredilo 116 autora i koautora iz BiH, Srbije, Crne Gore i Hrvatske. Iz Hrvatske je bilo ukupno 20 autora i koautora (14 agronoma i 6 šumara), a prezentirali su samo pet referata i jedan poster što je mnogo manje nego prošlih godina. Cjelokupni rad simpozija odvijao se po sekcijama.

Sekcija Fitopatologija: U toj sekciji podneseno je 11 referata. Iznese su nove spoznaje o žutoj hrđi na pšenici, orazličitim vrstama iz roda *Alternaria* (četiri vrste) na povrću i začinskom bilju, o mikkozama na zrna žita i kukuruza (različite vrste iz šest rodova), o uzročniku truleži luka i o uzročnicima plamenjače na kukuruzu, vinovoj lozi, krumpiru, rajčici, krastavcu, luku i kupini. Prikazano je nekoliko bolesti smokve, od kojih su neke prvi puta su otkrivene u Hrvatskoj i BiH. U dva izlaganja govorilo se o prisutnosti virusa bronzavosti rajčice kao jednom od najopasnijih i najštetnijih biljnih virusa za mnoge uzgajane biljke, a u jednom izlaganju upozoreno je na puzajući petoprst (*Potentilla repens*), koji je domaćin različitim virusima kultiviranih biljaka.

Okrugli stol Novi karantenski štetni organizmi u Europi – potencijalna prijetnja zdravlja bilja i šuma u BiH: Izvješćeno je o vrlo važnim novim štetnicima u regiji kao što su *Cydalima perspectalis* na šimširu, *Aromia bungii* na koštunjavim voćkama, buhačima (četiri vrste) iz roda *Epitrix* na krumpiru, o bakteriji *Xylella fastidiosa* na maslini, moniliozama šljive i opasnoj gljivi *Chalara fraxinea* na jasenu.

Sekcija Entomologija: U šest izlaganja dati su podatci o novom nalazu *Drosophylla suzukii* na različitim voćkama u BiH, upozoreno je da u Hrvatskoj nisu utvrđeni krumpirovi buhači (*Epitrix* spp.), izneseni su rezultati o biologiji kruškine ose šiškarice u banjalučkoj regiji, upozoreno je na štetnost štitaste uši – smokvinog crvca na vinovoj lozi u Hercegovini i na štete koje pričinja jasenov štitasti moljac mladim nasadima šipka u Hercegovini, a u jednom izlaganju je

upozoreno na šljivine osice kao potencijalno opasne štetnike šljive. U dva referata govorilo se o karantenskim nematodama na krumpiru i nematodi na salati. Posebno su navedene vrste nematoda koje se nalaze na karantenskim listama u BiH.

Sekcija Farmacija, toksikologija i ekotoksikologija: U prvom izlaganju jasno je upozoreno na ispravnu primjenu pesticida u proizvodnji hrane. Govoreno je da je potrebna edukacija, poštivanje načela „dobre poljoprivredne prakse“, ispravnosti uređaja za aplikaciju, o vođenju evidencije o korištenju sredstava za zaštitu bilja i niz činjenica vezanih za integriranu zaštitu bilja i životnu sredinu. U ostala tri izlaganja govorilo se o primjeni i djelotvornosti pesticida i njihovom utjecaju na zdravlje.

Sekcija Herbologija: U toj sekciji govorilo se o efikasnosti herbicida u usjevima kukuruza i soje, o korovskoj flori okopavina, o invazivnoj vrsti *Helianthus tuberosus* i o tri korovske vrste iz roda *Xanthium* na ruderalnim i poljoprivrednim površinama u BiH.

Sekcija Integralna zaštita šuma: U toj sekciji upozoreno je da se u posljednje vrijeme sve više govori o lošem zdravstvenom stanju šuma, a što je povezano s klimatskim utjecajima, s načinom gospodarenja, šumskim požarima, gljivama, kukcima i nizom aktivnosti čovjeka. Pogotovo su ugrožene jela i smreka o čemu se govorilo u većini referata. Unutar te sekcije izneseni su podaci i o štetama od sitnih glodavaca na podmlatku hrasta lužnjaka, a dan je i popis gljiva koje naseljavaju jasen.

Sekcija Integralna zaštita bilja: Unutar te sekcije održano je pet referata. Upozoreno je na zaštitu sorti pšenice, na tolerantnost kamut pšenice prema suši i njezinoj otpornosti na određene patogene, a govorilo se i o zaštiti biljaka kada nastupe uvjeti za epidemiju pojavu bolesti. Na kraju se govorilo kompleksnoj zimsko-proljetnoj zaštiti voćaka i vinove loze.

Poster: Na četiti postera izložena su obilježja sekundarnih ekstrakata iz lavande, zatim o obilježju virusa mozaika krastavca u paprici, pa antimikrobnom potencijalu šumskih biljaka i crnoj smokvinoj muhi – štetniku sve veće ekonomske važnosti. Sponzori su predstavili svoje proizvode.

Prezentacija priručnika i knjiga: Na 11. simpoziju prezentirana su nova djela tiskana tijekom 2014. godine. To su Mikopopulacija korova istočne Slavonije i Baranje (autori iz Hrvatske), Genetički modificirani organizmi (GMO) i biosigurnost (autori iz BiH), Priručnik za uzorkovanje reprodukcijskog materijala bilja i proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama (GMO) (autori iz BiH) i Obrazovanje, nauka i proizvodnja hrane. autor V. Janjića.

Zaključak: Na 11. simpoziju o zaštiti bilja okupili su se brojni stručnjaci s toga područja koji su prikazali rezultate suvremenih istraživanja i nove spoznaje o toj problematici u svome okruženju i diljem svijeta što potvrđuje ispravno shvaćanje organizatora. Upravo spoznaje koje su autori iznijeli mogu poslužiti svima koji se bave zaštitom bilja ili su na bilo koji način s time u vezi. Za karantenske organizme, prikazane na okruglom stolu, rečeno je da je to materija koja bi se mogla obrađivati u čitavom radu simpozija. Zato je na godišnjoj

skupštini društva zaključeno da se ta tema obradi i na slijedećem simpoziju koji će se kako se pretpostavlja, održati u Mostaru.

prof. dr. sc. Milan Glavaš